

медичних установ, місцевої влади й уряду – до телефону, ПК, Інтернету.

Ураховуючи усе вищевикладене, можна зробити такі висновки.

1. Державну політику України у сфері розвитку інформаційного суспільства доцільно визначити як систему цільових загальнонаціональних, регіональних і місцевих програм та заходів, що планомірно здійснюються державними інституціями і представниками громадськості та спрямовані на досягнення спільної суспільної мети щодо актуалізації переваг і мінімізації ризиків невідворотного входження України в постіндустріальну стадію цивілізаційного розвитку.

2. Відповідно, державне управління розвитком інформаційного суспільства слід розглядати, з одного боку, як організовану самостійну частину загального процесу державного управління, яка включає цілеспрямоване вироблення, прийняття та реалізацію мотивованих, організуючих, координуючих і контролюючих впливів на сферу суспільних відносин, що виникають у зв'язку з інформатизацією, а з іншого – як переформатування всієї політико-адміністративної системи держави як генерального напрямку всього процесу сучасного українського державотворення.

3. Стратегічні цілі державного управління у сфері розвитку інформаційного суспільства розгортаються в подвійному прояві системно пов'язаних між собою мегафункцій: максимізації переваг і можливостей та мінімізації суспільних і політико-адміністративних ризиків.

4. На сьогодні створений в Україні механізм реалізації державної політики розвитку інформаційного суспільства поки що далекий від повноти й тому потребує подальшої розбудови. Цілий ряд важливих елементів у ньому поки що відсутній. Потрібно розробляти цей механізм у напрямі, який забезпечить здатність державного апарату розглядати процеси формування інформаційного суспільства комплексно, а також сформувати політичну волю в країні для реалізації Національної програми розвитку інформаційного суспільства України.

5. Первинною передумовою ефективного постіндустріального державотворення є політична воля державного апарату країни до розбудови інформаційного суспільства, яке ґрунтується, насамперед, на сформованості у політичних діячів, державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування нового типу світогляду, що є адекватним новому щаблю цивілізаційного розвитку.

Список використаних джерел

1. **Бек У.** Власть и её оппоненты в эпоху глобализма. Новая всемирно-политическая экономия / У. Бек. – М. : Прогресс-Традиция; Издат. дом «Территория будущего», 2007. – 464 с. (Сер. «Университетская библиотека Александра Погорельского»).

2. **Вебер М.** Избранные произведения / М. Вебер. – М. : Прогресс, 1990. – 804 с.

3. **Колесніков Б. П.** Бюрократичні механізми реалізації державної політики

у постіндустріальному суспільстві / Борис Колесніков // Акт. пробл. держ. упр. : зб. наук. пр. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2008. – № 2 (32). – С. 157 – 164.

4. **Колесніков Б. П.** Взаємодія державних, наддержавних та недержавних механізмів розбудови інформаційного суспільства в Україні / Борис Колесніков // Держ. упр. та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2009. – № 3 (3). – С. 128 – 136.

5. **Колесніков Б. П.** Державне управління соцістальними ризиками інформаційного суспільства в Україні / Колесніков Борис Петрович // Публічне адміністрування: теорія та практика : зб. наук. пр. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2010. – № 1 (3). – Режим доступу : 192.168.10.2/zbirnik/2010-01/10kbpisu.pdf.

6. **Колесніков Б. П.** «Електронна нервова система» органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні / Б. П. Колесніков // Менеджер : Вісн. ДонДУУ. – 2008. – № 1 (43). – С. 8 – 12.

7. **Про концепцію** Національної програми інформатизації : Закон України від 4 лют. 1998 р. № 75/98-ВР // Відом. Верховної Ради України. – 1998. – № 27 – 28. – Ст. 182.

8. **Про електронні документи та електронний документообіг** : Закон України. – Режим доступу : www.ucrf.gov.ua/uk/doc/laws/1149755954.

9. **Про утворення** Міжгалузевої ради з питань розвитку інформаційного суспільства : Постанова Кабінету Міністрів України від 14 січ. 2009 р. № 4. – Режим доступу : arpu.org.ua/law/p2009_0004.

Надійшла до редколегії 15.08.12

УДК 37.014.544

Віктор ШВИДУН

*Національна академія державного управління
при Президентові України*

Дніпропетровський регіональний інститут державного управління

ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ КАТЕГОРІЇ «ДЕРЖАВНА ОСВІТНЯ ПОЛІТИКА»

Здійснюється поліаспектний аналіз поняття «державна освітня політика» в контексті подальшої модернізації системи освіти України в цілому та визначення можливих напрямів її трансформування в системі післядипломної педагогічної освіти зокрема.

Ключові слова: державна освітня політика, післядипломна педагогічна освіта, компетентнісний підхід, модернізація, підготовка фахівців.

Виктор Швидун. Понятие и сущность категории «государственная образовательная политика»

Осуществляется полиаспектный анализ понятия «государственная образовательная политика» в контексте дальнейшей модернизации системы образования Украины в целом и определение возможных направлений её

© Швидун В. М., 2012

трансформації в системі послєдипломного педагогического образования в частности.

Ключевые слова: государственная образовательная политика, послєдипломное педагогическое образование, компетентностный подход, модернизация, подготовка специалистов.

Viktor Shvidun. The concept and essence of category «national education policy»

The article polyaspect analysis of the «state education policy» in the context of the further modernization of education in Ukraine and identify possible areas of transformation in the system of postgraduate education particular.

Key words: state educational policy, postgraduate pedagogical education, competence approach, modernization, training.

У сучасних умовах однією з пріоритетних умов функціонування будь-якої держави є розвиток системи освіти як визначального фактору формування конкурентоспроможності на міжнародному рівні. Тому проблема формування адекватної державної освітньої політики набуває все більшого значення в контексті запровадження стратегічного мислення та системи управління знаннями. Необхідно змінити традиційні підходи до управління освітньою галуззю з метою трансформації системи підготовки фахівців відповідно до викликів сучасності, забезпечення соціальної інтеграції, розвитку особистості.

Існуюча наукова база з проблем дослідження поняття «державна освітня політика» представлена, зокрема, працями Н. Акінфієвої, А. Владімірової, В. Вікторова, В. Журавського, В. Кукліна, С. Беякова, В. Лазарева, В. Луначєка, В. Огарєнка, В. Полонського, О. Скідіна та інших учених. Відзначаючи значний доробок науковців, вважаємо доцільним продовжити аналіз даного поняття з акцентуванням уваги на реалізації державної освітньої політики в галузі післядипломної педагогічної освіти.

Мета статті – здійснення поліаспектного аналізу поняття «державна освітня політика» в контексті подальшої модернізації системи освіти України в цілому та визначення можливих напрямів її трансформування в системі післядипломної педагогічної освіти зокрема.

Розпочинаючи дослідження визначеної теми, вважаємо за доцільне зупинитися на історіографічному аналізі поняття «державна освітня політика», оскільки думки науковців стосовно його трактування різняться.

Термін «державне управління системою освіти» («державна політика в галузі освіти», «державна освітня політика») в науковій літературі використовується з 60 – 70 рр. ХХ ст. Освіта відіграє важливу роль в економічному та соціальному розвитку будь-якої країни і, відповідно, управлінню даною галуззю на державному рівні має приділятися значна увага. Так, Н. Акінфієва та А. Владімірова переконані, що «...визнання системи освіти одним із пріоритетних напрямів розвитку країн світу пов'язане з переходом людства від

індустріального до постіндустріального суспільства; раціоналізацією професійної діяльності людини; посиленням зв'язку культури й освіти, ментальності й освіти як способу збереження та розвитку цивілізованості окремих держав; альтернативним характером розвитку самого освітнього процесу, його комплексністю, системністю і структурованістю змістового та організаційного порядку; необхідністю забезпечення загальнолюдських потреб освітньої діяльності; збагачення досвідом надання освітніх послуг; інформатизацією громадського життя в цілому; інноваційним розвитком системи» [1, с. 11 – 12] (тут і далі переклад автора. – В. Ш.).

У роботах дослідників зустрічаються різні трактування поняття «державна освітня політика». В. Полонський, наприклад, дає таке визначення: «Державна політика у сфері освіти – це політика, в основі якої лежить принцип пріоритетності питань освіти, недопущення створення й діяльності політичних організацій і релігійних рухів у державних і муніципальних освітніх закладах, органах управління. Організаційною основою державної політики є програми розвитку освіти, що приймаються найвищим органом законодавчої влади» [11, с. 23]. «Освітня політика – складова частина політики держави, – зазначають В. Куклін та С. Беяков, – сукупність теоретичних ідей, цілей і завдань, практичних заходів розвитку освіти» [4, с. 14]. «Освітня політика – це передусім політика, що забезпечує розвиток і функціонування системи освіти. Вона спрямована на забезпечення суспільства знаннями, необхідними для суспільного розвитку», – стверджує В. Журавський [3, с. 20].

Ми поділяємо позицію В. Лазарева, який вважає, що організаційні механізми системи державного управління освітою на сучасному етапі абсолютно неадекватні умовам розвитку суспільства. Учений виділяє механізми управління функціонуванням освіти та механізми управління розвитком освіти, наголошуючи на тому, що для механізмів управління функціонуванням освіти характерними залишаються недостатня цілеспрямованість та результативність, тобто реактивний тип управління – механізми управління включаються лише тоді, коли рішення має бути прийняте обов'язково [5, с. 9 – 12].

Динамізм, притаманний сучасній цивілізації, швидка зміна технологій в усьому світі, інтелектуалізація праці, гуманізація та демократизація суспільства зумовлюють зростання соціальної ролі особистості з високим рівнем інтелектуального розвитку і творчих можливостей, здатної до плідної, продуктивної праці, тобто особистості творчої, неординарної. З'явилися нові цінності – самоактуалізація, самореалізація, самопроекування, що стали основою нової гуманістичної парадигми в педагогіці компетентісно зорієнтованої освіти. У суспільстві, заснованому на знанні, суто обсяг засвоєної інформації уже давно не є метою освіти. ХХІ століття ставить вимоги

виховання творчої та самостійної, мобільної та конкурентоспроможної особистості, здатної адекватно реагувати на мінливі умови інформаційного суспільства. Поставлені завдання в змозі реалізувати лише вчитель з яскравою творчою індивідуальністю, здатний до реалізації гуманістично зорієнтованого навчально-виховного процесу. Саме тому актуальним на сьогодні є питання впровадження адаптивної, інноваційної структури державного управління післядипломною педагогічною освітою, що дозволить гнучко реагувати на зміни та використовувати інноваційні прийоми управлінської діяльності, оскільки з отриманням диплома освіта вчителя не завершується, в умовах швидкозмінних умов розвитку цивілізації роль учителя постійно змінюється, набуваючи нових якостей. Централізоване державне управління системою освіти звичайно має свої переваги, але й не дозволяє швидко, адекватно реагувати на виклики сучасності, оскільки узгодження в усіх інстанціях вертикалі державного управління інколи відбирає дуже багато часу.

Ще однією проблемою, на нашу думку, є прийняття рішень на рівні центральних органів управління без проведення серйозної підготовчої роботи (формування сукупності можливих альтернативних цілей, проведення їх аналізу, здійснення якісного та кількісного опису цілей, вилучення на всіх рівнях структуризації малоефективних та не забезпечених достатніми ресурсами цілей, встановлення терміну реалізації, визначення їх пріоритетів тощо), тобто превалюючим досить часто залишається інтуїтивний підхід до прийняття управлінського рішення (без порівняння альтернатив і навіть без розуміння ситуації, на підставі осяяння або прозріння).

Інформаційне суспільство вимагає нових підходів до державного управління системою освіти на основі сучасних напрацювань науки державного управління як українських, так і зарубіжних учених. Грунтовний теоретико-методологічний аналіз завдань, що стоять перед освітою України на сучасному етапі, здійснений, зокрема, О. Сکیدним у монографії «Управління освітою: теоретико-методологічний аналіз соціальних технологій» [12]. Аспект питань, що розглядає вчений, широкий:

- поняття і структура навчальних соціальних організацій, їх види;
- специфіка використання соціальних технологій в управлінні персоналом;
- міжгрупова взаємодія в умовах сучасних трансформаційних процесів;
- аналіз підходів до соціологічної парадигми соціальних технологій;
- концептуальні підходи до управління взагалі та управління соціальними навчальними організаціями зокрема;
- шляхи вдосконалення управління освітою і т.д.

Стратегічні напрями вдосконалення системи державного управління

освітою на основі аналізу теоретико-методологічних основ управління та альтернативних шляхів поліпшення її якості в контексті узагальнення досвіду функціонування й розвитку навчальних закладів, органів управління, громадських структур як в Україні, так і за кордоном наведено в підручнику В. Луначека [6].

Здійснений аналіз дозволяє зробити висновок про те, що поняття «державна освітня політика» розглядається науковцями в різних аспектах. Суб'єктами її є як міжнародні організації, що впливають на формування освітньої політики на світовому рівні (ЮНЕСКО, Міжнародний валютний фонд, Міжнародний фонд «Відродження» та ін.), так і відповідні інституції в кожній країні. Їх склад та функції в кожній країні мають свої особливості.

Об'єктами державної освітньої політики є безпосередньо освітні системи держав, законодавчо закріплені на відповідних рівнях та міжнародні програми, договори в галузі освіти. Зважаючи на нерівномірність економічного розвитку країн світу, увага на розвиток різних елементів системи освіти спрямовується теж по-різному. Розвинені держави освітню політику зробили основою своєї соціальної стратегії, вона займає одне з пріоритетних місць у програмах державного реформування.

В Україні часто освітня політика пов'язана з необхідністю трансформації українського суспільства до європейського освітнього простору. При цьому необхідно як орієнтуватися на позитивні досягнення міжнародного співтовариства, так і не забувати національні традиції, напрацювання українських учених-попередників. Сталий розвиток суспільства в цілому та освіти зокрема, на нашу думку, можливий лише за умови забезпечення на рівні держави зваженої освітньої політики з використанням позитивного досвіду як попередніх поколінь українських учених, так і зарубіжних колег.

Концептуальні напрями модернізації парадигми державного управління освітою аналізуються в роботах В. Огаренка [7 – 9]. Ми вважаємо, що подальше реформування освітньої галузі в цілому та системи державного управління післядипломною педагогічною освітою в Україні зокрема має відбуватися за умови поєднання зусиль, ідей як з боку державних органів, так і з боку громадськості. Реальні позитивні реформи в Україні можливі лише після визнання освіти пріоритетним напрямом розвитку країни з відповідним матеріально-технічним забезпеченням з боку держави та активною діяльністю громадськості щодо конструювання можливих найбільш ефективних проектів розвитку галузі. В. Огаренко стверджує, що тільки за рахунок активної взаємодії держави та суспільства з'явиться реальна можливість відбудувати національну систему освіти, підняти її престиж, забезпечити сталий розвиток. «Вивчення процесів формування державної освітньої політики показує, що в загальному контексті політика може розглядатися як

форми, завдання, зміст діяльності держави, утілення нею власних повноважень» [10, с. 77].

З огляду на вищезазначене формування державної освітньої політики передбачає такі етапи:

1. Визначення мети та завдань.
2. Формулювання кінцевого та проміжних результатів (з визначенням конкретних термінів).
3. Розробка інструментарію (методів, форм, засобів діяльності).
4. Експертиза.
5. Визначення кола учасників (організації, кадри).
6. Проведення експерименту (локального, масштабного).
7. Експертиза результатів експерименту.
8. Апробація результатів (упровадження в інших установах).

Визначені позиції передбачають проведення аналізу конкретних ситуацій та вибір найбільш оптимального підходу в кожному випадку. При цьому важливим є порівняння сучасного етапу, ретроспективи й тенденцій розвитку системи вищої освіти та здійснення ранжирування ВНЗ відповідно до світових параметрів. Ми поділяємо пропозицію В. Вікторова щодо необхідності запровадження критеріїв рейтингу для існуючих навчальних закладів:

- «кваліфікація викладацького складу: індикатор – кількість викладачів-лауреатів міжнародних і всеукраїнських нагород;
- якість навчання: індикатор – співвідношення чисельності штатного викладацького складу до кількості студентів;
- якість освіти: індикатор – кількість випускників, які отримали вагомі нагороди у відповідних галузях знань;
- працевлаштування випускників: індикатор – відсоток випускників, які отримали направлення і прибули на роботу;
- обсяг фінансування: індикатор – співвідношення загальної суми видатків за рік до загальної кількості студентів ВНЗ;
- інтернаціоналізація: індикатори – кількість іноземних викладачів та студентів (окремо);
- наукові дослідження: індикатор – кількість статей, опублікованих у наукових журналах, у тому числі в престижних виданнях;
- якість наукових досліджень: індикатор – індекс цитування, який використовується для оцінки результатів наукової діяльності, визначається кількістю посилань у престижних наукових журналах у розрахунку на одного викладача» [2, с. 108].

Вважаємо, що державна освітня політика має бути спрямована на подальшу модернізацію освітньої галузі України в контексті реалізації таких принципів:

- демократизації освітнього простору, тобто посилення державно-громадської моделі управління освітою та переходу від суб'єкт-об'єктної педагогіки до суб'єкт-суб'єктної, розширення прав педагогічних

працівників;

– варіативності освіти, що означає не лише вільний вибір навчального закладу, але й форм та методів навчання, навчальних планів і програм;

– регіоналізації освіти – збільшення управлінських функцій на місцях для оперативного та адекватного вирішення місцевих проблем;

– інтеграції різних типів навчальних закладів, що, на нашу думку, дозволить реально запровадити принцип безперервності освіти;

– глобалізації – розширення участі України в програмах студентсько-викладацької мобільності для вивчення і використання досвіду зарубіжних колег, підвищення престижності національної системи освіти.

Післядипломна педагогічна освіта розглядається нами як найбільш гнучка складова процесу фахового зростання людини. Дана галузь освіти, порівняно з базовою професійною, має певні переваги, а саме: вона є менш інерційною і здатна реагувати на швидкі соціально-економічні зміни, має безпосередній двосторонній зв'язок з практикою. Також слід враховувати, що заклади післядипломної педагогічної освіти навчають дорослих, які вже мають відповідну вищу освіту, досвід практичної діяльності за фахом. Тому державна освітня політика в даній галузі, на нашу думку, має бути спрямована на надання можливостей кожному педагогу зберегти й оновити свої знання та вміння, підтримку належного кваліфікаційного рівня відповідно до викликів сучасного суспільства та вирішення таких завдань:

– органічного поєднання традиційних форм підвищення кваліфікації педагогічних працівників з інноваційними, зорієнтованими на раціональне співвідношення теорії й практики, діяльнісного та особистісного підходів;

– орієнтацію на педагога-професіонала шляхом удосконалення змісту, форм та методів підвищення кваліфікації вчителів із широким використанням інформаційно-комунікативних технологій, спрямованих на підвищення мотивації до самоосвіти у процесі подальшої роботи;

– розробку навчальних планів і програм з акцентом на професійно-практичній складовій психолого-педагогічної підготовки;

– дотримання науково обґрунтованого співвідношення у визначенні загальноосвітнього, спеціально-предметного, психолого-педагогічного компонентів підготовки педагогічних працівників;

– залучення слухачів курсів підвищення кваліфікації до науково-дослідної роботи, підвищення рівня їх методологічної культури;

– поліпшення якості післядипломної педагогічної освіти шляхом модернізації її змісту, використання компетентнісного підходу в професійній підготовці.

Таким чином, здійснивши аналіз поняття «державна освітня політика», ми дійшли певних висновків. Даний напрям державного

управління викликає зацікавленість з боку вчених, оскільки модернізація системи освіти України, інтеграція до європейського освітнього простору, орієнтація на принцип «меритократії» передбачають необхідність подальшого реформування системи державного управління освітньою галуззю в контексті запровадження компетентнісного підходу, адаптивної структури управління та ефективного використання інновацій, але, зважаючи на багатогранність проблеми, немає однозначного трактування й чітко визначених організаційних механізмів реалізації.

Державна освітня політика в галузі післядипломної педагогічної освіти має бути спрямована на координацію в межах країни діяльності владних структур, освітніх і наукових установ у контексті подальшої модернізації даної системи з перетворенням її в цілісну і водночас гнучку та багатоманітну, таку, що враховує актуальні і перспективні потреби всіх громадян, економічні та соціальні цілі країни.

Подальші дослідження будуть спрямовані на аналіз досвіду реалізації державної освітньої політики в країнах Західної Європи з метою виокремлення позитивних напрацювань та розробки конкретних механізмів їх реалізації в системі державного управління післядипломною педагогічною освітою України.

Список використаних джерел

1. **Акинфиева Н. В.** Государственно-общественное управление образовательными системами / Н. В. Акинфиева, А. П. Владимирова. – Саратов : Приволж. книж. изд-во, 2001. – 92 с.
2. **Вікторів В. Г.** До концепції реформування національної вищої школи / В. Г. Вікторів // Пробл. упр. соц. і гуманіт. розвитком : тези доп. III регіон. наук.-практ. конф., м. Дніпропетровськ, 26 листоп. 2009 р. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2009. – С. 106 – 109.
3. **Журавський В. С.** Державна освітня політика: поняття, системність, політичні аспекти / В. С. Журавський // Правова держава: щорічник наук. пр. – 2003. – Вип. 14. – С. 20.
4. **Куклін В. Ж.** Системные аспекты образовательной политики и управления образованием / В. Ж. Куклин, С. А. Беляков // Унив. упр. – 2007. – № 326. – С. 14.
5. **Лазарев В. С.** Управление образованием на пороге новой эпохи / В. С. Лазарев // Педагогика. – 1995. – № 5. – С. 9 – 12.
6. **Луначек В. Е.** Державне управління освітою / Вадим Едуардович Луначек. – Х. : Гімназія, 2010. – 286.
7. **Огаренко В. М.** Державне регулювання діяльності вищих навчальних закладів на ринку освітніх послуг / Віктор Миколайович Огаренко. – К. : Вид-во НАДУ, 2005. – 328 с.
8. **Огаренко В. М.** Зміна парадигми державного управління та моделі управління вищою освітою / В. М. Огаренко // Держава та регіони. – 2004. – № 1. – С. 75 – 80.
9. **Огаренко В. М.** Концепція управління освітою в Україні / В. М. Огаренко // Вісн. НАДУ. – 2005. – № 1. – С. 211 – 217.

10. **Огаренко В. М.** Розроблення нової концепції навчання у системі освіти України / Віктор Огаренко // Акт. пробл. держ. упр. : зб. наук. пр. / редкол. С. М. Серьогіна (голов.ред.) [та ін.]. – Д. : ДРІДУ НАДУ. – 2005. – Вип. 1. – С. 134 – 140.

11. **Полонський В. М.** Словарь понятий и терминов по законодательству Российской Федерации / В. М. Полонський. – М. : Моск. ин-т развития образоват. систем, 1995. – 170 с.

12. **Скідін О. Л.** Управління освітою: теоретико-методологічний аналіз соціальних технологій / Олег Леонідович Скідін. – Запоріжжя : ЗДУ, 2000. – 292 с.

Надійшла до редколегії 08.05.12

УДК 351.746.1:314.122.6

Олександр ОВДІН

*Національна академія державного управління
при Президентіві України*

Дніпропетровський регіональний інститут державного управління

ПРОБЛЕМИ МОНІТОРИНГУ ДЕМОГРАФІЧНОЇ СИТУАЦІЇ В ЕСТОНСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

Розглядаються особливості демографічного розвитку Естонської Республіки після розпаду СРСР. Досліджуються результати поточної статистики Естонії. Аналізується проведення перепису населення 2011 р.

Ключові слова: державне управління, державна статистична агенція, демографічна криза, міграція, моніторинг, поточна статистика, перепис населення, електронний перепис населення, анкета перепису.

Александр Овдин. Проблемы мониторинга демографической ситуации в Эстонской Республике: опыт для Украины

Рассматриваются особенности демографического развития Эстонской Республики после распада СССР. Исследуются результаты текущей статистики Эстонии. Анализируется проведение переписи населения 2011 г.

Ключевые слова: государственное управление, государственное статистическое агентство, демографический кризис, миграция, мониторинг, текущая статистика, перепись населения, электронная перепись населения, анкета переписи.

Olexander Ovdin. Monitoring problems of the demographic situation in the Republic of Estonia: experience for Ukraine

The peculiarities of demographic development of the Estonia after dissolution of the Soviet Union are considered. The results of the population statistics in Estonia are researched. The Population Census in 2011 are analyzed.

Key words: public administration, public statistics agency, demographic crisis, migration, monitoring, population statistics, population census, e-census, questionnaire.

© Овдін О. В., 2012